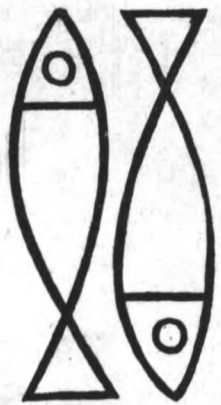

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Het bevel tot christelijke apologie

... altijd bereid tot verantwoording aan al wie u rekenschap vraagt van de hoop, die in u is ...

(1 Petr. 3 : 13—16)

vert. N.B.G.)

Petrus spreekt zijn lezers aan als vreemdelingen (1 : 1, 17; 2 : 11). Vreemdeling-zijn was vroeger, en is vaak ook nu nog een hard lot. De moeiten van het vreemdelingschap kennen ook Petrus' lezers. Pas bekeerd uit het heidendom zijn ze niet meer vreemd aan het verbond en de burgerrechten Israëls. (Ef. 2 : 19), maar wel vreemden geworden in hun eigen omgeving (4 : 4). Ze dienen immers een andere God. De levende God en niet meer de dode goden van de heidenen. En heel hun leven, met alle vreugden en idealen, is anders geworden.

In zulk een situatie wordt er van de christenen vaak rekenschap gevraagd. Waarom zijn jullie zo? Waarom doen jullie niet mee? Waarom heb je de goden de rug toegekeerd? Dat vraagt de heidense man aan zijn gelovig geworden vrouw. De heidense meester aan zijn gelovig geworden slaaf. En soms vraagt ook de overheid verantwoording.

Daarom vermaant Petrus zijn lezers altijd bereid te zijn tot verantwoording. Tot apologie, zo staat er dan. In dat bereid zijn komen twee dingen naar voren. We moeten het willen en we moeten het kunnen. We moeten niet zwijgen, als er gesproken moet worden.

OORDELEN GODS

Behoren de kerken des Heren, behoren de gelovigen in onze enige Zaligmaker, niet eerder zich bewust te worden, dat Gods oordelen op aarde zijn, en zich immer schrikkelijker openbaren?

Behoren zij niet nadrukkelijker als Noach en Elia en Jeremia in hunne dagen, die oordelen te verkondigen?

Behoren zij niet zelden allereerst de twist te zien, die de Here tegen hen twist, en zich te bekeren met het gehele hart?...

O, het is ons als Israël voor de poorten van Ai.

De Kanaänieten zouden wel te overwinnen zijn. Maar de slag valt op Israël terug, als het uittrekt....

O, wat ongerechtigheden woelen in de gemeenten. Zonden van ontucht. Zonden van laster. Onnatuurlijke zonden zelfs!

En dat bij opgeblazenheid en farizeïsme.

Wat ziet het er zelfs in grote steden, tot in de kerkeraden toe, op meer dan één plaats treurig uit. De ijsskoude, waar de warmte der liefde moest wonen. Heerszucht, zelfbehagen, broedertwist soms, waar de één de ander de voeten moest wassen.

Al wat eenheid, liefde, gemeenschap, samenwerking zoekt, één lichaam, één leven, één liefde begeert, dat wordt als een dwaze illusie van onpractische dweperij meest schouderophalend voorbij gegaan.

O Sion!

SIKKEL

Hoe moeilijk kan dat zijn en hoe groot is dan de verleiding om te zwijgen. Terwijl de Here Jezus gezegd heeft: een ieder, die Mij belijden zal voor de mensen, die zal ook Ik belijden voor Mijn Vader, Die in de hemelen is. Maar zo wie Mij verloochenen zal voor de mensen, dien zal Ik ook verloochenen voor Mijn Vader, Die in de hemelen is (Matth. 10 : 32, 33). Indien wij Hem verloochenen, Hij zal ons ook verloochenen (2 Tim. 2 : 12).

We moeten het willen. We moeten het ook kunnen. En dat gaat niet zonder moeite. Want hoe zeer ons ook beloofd is de bijstand en de hulp van de Heilige Geest, als wij geroepen worden rekenschap te geven, dat gaat niet, als wij Gods Woord niet kennen. We spreken wel van indachtig makende genade (Matth. 10 : 19, 20). Maar er komt niets in ons geheugen terug, wat er niet eerst in heeft gezeten. Ook in deze werkt de Here middellijk. Het bevel tot christelijke apologie is tegelijk het bevel tot onderzoek van de Schriften. Volg daarin het voorbeeld van de Joden van Berea (Hand. 17 : 11). In het weten te onderscheiden, waarop het aankomt, moet onze liefde uitkomen (Fil. 1 : 9).

We moeten altijd bereid zijn tot verantwoording. Want het rekenschap vragen door de heidenen en soms door de overheid, is elke keer, als het gebeurt een mogelijkheid tot zending. De kerk moet zijn een apologetische kerk, ook omdat ze moet zijn een „zendingskerk“. Zo waardeert Paulus b.v. zijn eigen evangenschap (Fil. 1 : 13) en zijn verdediging noemt hij: „apologie van het evangelie“ (Fil. 1 : 16). En Guido de Bres zet vers 15b van onze tekst naast andere teksten vooraan in zijn geloofsbelijdenis. Hij zegt dat wij zo vermaand worden belijdenis te doen van ons geloof voor de mensen. Een apologetische gemeente is een belijdende gemeente, die zijn belijdenis ook kent. Zo worden ook de ongelovigen gewonnen voor Christus (2 : 12).

Altijd moeten we bereid zijn rekenschap te geven aan al wie rekenschap vraagt. Altijd. Aan iedereen. Zou Petrus niet weten hoe moeilijk dat kan zijn? Hoe ingewikkeld de situatie en hoe zwak van moed en hoe klein wij zijn van krachten? Nu, juist Petrus wist dat wel. Had hij zelf de Heiland niet drie maal verloochend? Juist als de gemeente in verdediging gedrongen wordt, zoals Petrus in de hof van Kafafas, dan wordt ze ook zo gemakkelijk door vrees verleid. Dan zwijgt ze óf ze verloochent soms wel.

Maar tóch is het mogelijk, als we de Christus heiligen in onze harten als Here. Dat wil zeggen: we moeten Christus alle lof en eer toebrengen als de absolute Gebieder (kt.). Hem alle lof toebrengen als de Here, betekent ook Hem alleen vertrouwen. Daarom ligt de kracht tot de christelijke apologie ook niet in ons zelf, in onze flinkheid en moed, maar alleen in Hem. Wij worden ook niet geroepen de mensen te overtuigen. Dat doet alleen de Heilige Geest (Joh. 16 : 8). Wij worden geroepen tot het getuigen, het verantwoording doen van de hoop die in ons is. Dezelfde Petrus, die in de nacht van het verraad de Heiland verloochend had, sprak op het Pinksterfeest vrijmoedig voor heel het volk. Ja ook vrijmoedig tot het sanhedrin, hetzelfde college, waarvoor hij toen zo bang was. Zo is een christen alleen

UIT DE INHOUD:

<i>Het bevel tot christelijke apologie</i>	A.
<i>Het evangelie een kracht Gods tot zaligheid</i>	H. J. J.
<i>Een professor benoemd</i>	Red.
<i>Een goed bericht</i>	C. V.
<i>Korte verhandeling over het Heilig Avondmaal</i>	
<i>Afgoderij en hoogtendienst</i>	B. T.
<i>Boekbespreking</i>	J. W.
<i>De Trap</i>	J. B.
<i>Schooldagimpressies</i>	
<i>Persschouw</i>	
<i>Van hier en ginds</i>	
<i>Kerknieuws</i>	

maar sterk in het geloof. Ook alleen maar sterk al biddend (Hand. 4 : 29).

Dit bepaalt ook de methode. We moeten altijd bereid zijn tot verantwoording, maar met zachtmoedigheid en vreeze. Belijdenis doen voor de mensen kan men niet met bravuur en in de geest van „we zullen ze wel eens de waarheid zeggen“. Dan mislukt het zeker. Petrus had zelf eens gepoed dat hij in ieder geval de Here niet zou verloochenen. En ondanks de waarschuwing van de Heiland viel hij toch, want het had hem ontbroken aan zachtmoedigheid en vrees. Aan zachtmoedigheid, omdat hij pochte, aan vrees omdat hij meer lette op mensen dan op de Here. Toen en daarom ging Petrus het pad der verloochening op.

Zo moet er geen zwijgzaamheid bij ons zijn. Geen lafheid. Maar ons optreden mag ook nimmer verduistering van het evangelie betekenen. Geen laster met laster beantwoorden. Geen kwaad met kwaad vergelden. In Christus is onze kracht. Hij is ook ons voorbeeld. Daarom moet al uw spreken te allen tijde aangenaam zijn, niet zouteloos; gij moet weten hoe gij aan ieder het juiste antwoord moet geven (Col. 4 : 6). Zulk spreken maakt het mogelijk dat de ongelovige en dwalende zijn gedachten over ons vreemdelingschap opgeeft. En het moet gebeuren met een goed geweten, opdat we nimmer enige grond tot laster geven.

Als Petrus de korte inhoud van onze verantwoording moet samen vatten, dan zegt hij dat we bereid moeten zijn verantwoording te doen van de hoop, die in ons is. Hoop is hét punt waarop het verschil uitkomt tussen de kerk en de wereld. Heidenen zijn zonder hoop, omdat ze zijn zonder God (Ef. 2 : 12), maar christenen zijn andere mensen geworden, omdat ze wedergeboren zijn tot een levende hoop door de opstanding van Christus uit de doden (1 : 3). Hoop is een levende hoop, omdat het is hoop op de levende God. Het is ook geen onzekerheid, maar de verwachting van de verlossing van héél het leven. Hoop is de zekerheid van de vreemdeling over het einddoel van de reis. Zo is de scherpe punt van de apologie, de scherpe punt van het evangelie. De vrijmoedigheid waarin ge gaan moogt tot de troon der genade is ook de mogelijkheid tot het vrijmoedig verantwoording doen van de christelijke hoop.

Langerak (Z.H.)

AMELINK.

Het evangelie een kracht Gods tot zaligheid¹⁾

Deze woorden schreef Paulus in z'n brief aan de Romeinen. Hij was met zijn arbeid in het Oosten klaar en was van plan naar Rome te reizen. Daar stroomde samen al wat macht en kracht had in deze wereld. Daar werd nagejaagd de grootsheid des levens en de begeerlijkheid der ogen en de begeerlijkheid van het vlees. Wat kon Paulus daartegenover stellen? Moest hij er niet vreselijk tegenop zien om daar het Evangelie te verkondigen?

Geen sprake van. Hij schaamt zich voor het Evangelie niet. Want het is een kracht Gods tot zaligheid. Hij brandt van verlangen om ook in die grote wereldstad die blijde boodschap te brengen.

In de dagen van Paulus was dat woord Evangelie algemeen bekend. Ook onder Joden en Heidenen. Als er door de keizer een grote overwinning was behaald dan werd dit door boodschappers overal bekend gemaakt. Die boodschap noemde men een evangelie. Als de keizer een bezoek aan een deel van zijn rijk zou brengen dan werd dit door herauten aangekondigd. Die aankondiging werd genoemd: een evangelie. Het betekent dus: overwinningsbericht, goede tijding, blijde boodschap.

In de Bijbel wordt het woord Evangelie gebruikt om samen te vatten alles wat we in Jezus Christus hebben. Het is de goede tijding van de geboorte van de Here Jezus en van zijn leven, lijden en sterven voor zijn volk. Maar ook van zijn opstanding, hemelvaart, zitting ter rechterhand Gods en van zijn wederkomst aan het einde der dagen. Er is sprake van het Evangelie der genade, van het koninkrijk der hemelen, van de vergeving der zonden en van het eeuwige leven. Het is het blijde bericht, dat God door Jezus Christus alles in orde gemaakt heeft voor zondaren en zondaressen. Hij heeft alle schuld betaald en de wereld met God verzoend. Hij heeft het werk van de duivel verbroken, aan de heerschappij der zonde een einde gemaakt en de zonde der genade voor heel de wereld doen verschijnen. We kunnen het samenvatten in de woorden van II Cor. 5: „Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende en heeft het woord der verzoening in ons gelegd. Zo zijn wij dan gezanten van Christuswege, alsof God door ons bade: wij bidden van Christuswege, laat u met God verzoenen. Want Hem, die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem”.

Het is dus een boodschap, die van Godswege aan goddelozen wordt verkondigd. Kan een boodschap, een bericht, een woord een kracht zijn?

Daarop moet geantwoord worden: een menselijke boodschap is al een kracht. Stel dat iemand onder geldschulden zit. Hij ziet geen kans ergens iets los te krijgen. Z'n leven lang zal hij krom moeten liggen om af te betalen. Hij is er kapot van. Doch daar bereikt hem de goede tijding, dat hem een erfenis van f 100.000.— is ten deel gevallen. Zodat hij tot de laatste cent kan afbetalen en nog een schat overhouden. Zulk een boodschap maakt hem weer vrij-man en bewerkt, dat hij het leven weer aan kan.

Een ander voorbeeld. Juni 1944 werd in kelders en hooibergen naar de radio geluisterd. De luisteraars vernamen het bericht, dat de geallieerden in Frankrijk waren geland en dat de landing gelukt was. Als een lopend vuurtje ging het nieuws van huis tot huis. Wat een kracht ging er van dat bericht uit. Moedelozen grepen weer moed. Mensen, die de dood voor ogen hadden, zagen het leven weer dagen. Het ingezonken leven veerde weer op: het begin van de overwinning was er en de vrijheid was in het zicht.

Een menselijk woord kan onvoorstelbaar grote kracht en invloed hebben. Maar het Evangelie is een boodschap van God. Daarom noemt Paulus het een kracht Gods. Wij meten de kracht en waarde van een mensenwoord af naar de man, die het spreekt. Een woord van Eisenhower heeft oneindig meer waarde dan een uitspraak van meneer X. Maar onverge-

lijkelijk meer kracht heeft het Woord van God. En dat is het Evangelie. Het wordt overgebracht door mensen. Met hun zwakheden en gebreken, die ook de Evangelie-prediking beïnvloeden. Maar hoewel het door mensendienst tot ons komt, het Evangelie is niet eens mensen woord, maar Gods Woord. Gods reddende gerechtigheid is daarin werkzaam. God verkondigt daardoor de vergeving der zonden en het eeuwige leven. Toen Christus optrad in de synagoge van Nazareth vatte Hij zijn taak samen in de woorden van Jes. 61: „De Geest des HEREN is op mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd; Hij heeft mij gezonden om aan de armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen die gebroken zijn van hart, om aan de gevangenen te prediken loslating en aan de blinden het gezicht, om de verslagenen heen te zenden in vrijheid, om te prediken het aangename jaar des HEREN”. Het Evangelie heeft kracht om gebrokenen van hart te helen, gevangenen te bevrijden, blinden het gezicht te geven. Want het is het Woord Gods, het Woord van de Heilige Geest. Door het Evangelie „opent Hij het hart dat gesloten is; Hij vermurwt dat hard is; Hij besnijdt dat onbesneden is. In de wil stort hij nieuwe hoedanigheden, en maakt dat die wil, die dood was, levend wordt; die boos was goed wordt; die niet wilde nu metterdaad wil; die wederspanning was gehoorzaam wordt; Hij beweegt en sterkt die wil alzo, dat hij als een goede boom vruchten van goede werken kan voortbrengen”.

* * *

Daarmee ben ik reeds overgegaan tot het laatste woord van m'n onderwerp: zaligheid. Hiervoor heeft de N.V. het woord behoud. We zouden ook kunnen spreken van: redding. Door het vele gebruik heeft het woord zaligheid veel van z'n oorspronkelijke frisheid en glans verloren. De een denkt bij dit woord aan een behaaglijk gevoel, wat het helemaal niet betekent. Een ander denkt aan „klaterende fonteinen en wuivende palmbomen”. Dat heeft er wel iets mee te maken, maar treft de eigenlijke betekenis niet. Een derde noemt alles wat een beetje aangenaam is: zalig. Dat heeft de wereld van het woord zaligheid gemaakt. Maar het betekent: redding uit grote nood, behoud uit dreigend gevaar, overzetting uit de dood in het leven.

Zullen we recht verstaan wat redding betekent, dan moeten we weten wat de nood is waaruit we gered worden. Er is velerlei nood in de wereld en ook de ongelovigen zien daar wel wat van. Ze noemen als noodgevallen: armoede, ziekte, oorlog, natuurrampen enz. enz. Maar de eigenlijke nood en de bron van alle noden zien ze niet. Er is eigenlijk maar één kwaad onder de zon. En dat is de zonde, de afval van God en de vervreemding van God. Heel de wereld is voor God verdorven. We staan schuldig voor God en kunnen van die schuld geen cent afbetalen. Door de zonde staan we niet alleen schuldig voor God, maar de zonde besmet ook heel ons leven. We zijn om zo te zeggen verziekt van top tot teen. Een ander gevolg van de zonde is, dat we slaven zijn geworden, onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Ja als kinderen des toorns zijn we dood in zonden en misdaden.

Maar tegenover deze grote nood staat nu de heerlijke redding. En die bestaat daarin, dat aan schuldige zondaars wordt verkondigd, dat Christus alle schuld heeft betaald. Dat daarom God hun de vrijspraak biedt, zonder dat zij zelf iets betaald hebben. Het Evangelie biedt volkomen verzoening en vergeving aan goddelozen. En dat gratis, om niet, tegeef. Het Evangelie stelt geen enkele voorwaarde, waaraan wij eerst moeten voldoen. We mogen zomaar ingaan op het volbrachte werk van de Here Jezus. We hoeven niet angstig vragen of we de blijde boodschap wel mógen geloven, want ze komt tot ons met het bevel van geloof. Het is de HERE welbehagelijk, dat we toetasten en de schat van de vergeving der zonden tot ons nemen.

Dat is de kern van het Evangelie: de vergeving der zonden. Dat is de grondslag waarop het leven van een christen wordt

Redactieleden:

Dr. J. BOSCH, P. GROEN, Prof. Dr. H. J. JAGER, Prof. C. VEENHOF

Adres van Redactie:

H. J. Jager, Jan v. Arkelstr. 7, Kampen

Medewerkers:

Ds. D. van Dijk, Groningen
Drs W. K. van Dijk, Groningen
P. A. Hekstra, Rotterdam
Dr. D. Holwerda, Groningen
Ds. P. K. Keizer, Groningen
Drs J. F. J. Lamet, Eindhoven
Ds. J. Meester, Amsterdam-Z.
Mr. Dr. Meulink, Enschede
D. W. L. Milo, Nunspeet
Prof. Dr. K. J. Popma, Utrecht
Drs G. Puchinger, Utrecht
Drs H. R. Rookmaaker, Leiden
Ir. J. Stellingwerff, Eindhoven
Ds. B. Telder, Breda
Ds. G. Visee, Kampen
Ds. C. Vonk, Schiedam
Ds. D. K. Wielenga JDzn, Rotterdam
Prof. Mr. H. D. van Wijk, Amstelveen

Secretariaat Geref. PERSvereniging

„Opbouw”:

H. Albracht, Prof. Wentlaan 50, Utrecht

Penningmeester van de

Geref. PERSvereniging:

Drs J. F. J. Lamet Antilopelaan 2, Geldrop, post Eindhoven

gebouwd. Als onze zonden vergeven zijn dan is er niets meer tussen God en ons. Dan leven we onder een geopende hemel. Dan staan we niet meer onder Gods toorn, maar onder Zijn genade. Dan bloeit ons leven onder de stralende glans van Gods vriendelijk aangezicht, dat vrolijkheid en licht verspreidt. Is er groter rijkdom mogelijk, dan dat God vóór ons is en niet meer tegen ons? Wie ter wereld kan ons dan van de liefde Gods scheiden, welke is in Christus Jezus onze Here? Dat kan de dood niet en het leven niet, tegenwoordige noch toekomstige dingen, hoogte noch diepte noch enig schepsel boven in de hemel, noch op de aarde, noch enige macht der hel.

* * *

De kern van de verlossing is de vergeving der zonden. Anders gezegd: de rechtvaardiging van goddelozen. Dat leert de HERE ons reeds in Psalm 32: „Welgelukzalig is hij wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mens, wien de HERE de ongerechtigheid niet toerekent en in wiens geest geen bedrog is”.

Maar al is dit de kern of de grondslag van de redding, dat wil niet zeggen dat de redding niet meer omvat. Iemand zou met recht kunnen vragen: Hoe staat het met de smet der zonde? Worden we daarvan niet bevrijd? En hoe staat het met de macht der zonde? Komen we daar niet onderuit?

Mijn antwoord luidt: Zeker, ook van de smet en van de macht der zonde worden we gered. En van de duivel en de dood en de hel. Maar daarvan worden we verlost als we, gerechtvaardigd door het geloof, vrede met God hebben. Omdat we dan staan onder de genade Gods en niet onder Gods toorn.

Als de HERE onze zonden vergeeft dan staat Hij niet onverschillig of neutraal tegenover ons. Dan laat Hij ons niet alleen voortobben. Dan is Hij met Zijn genade en Geest vóór ons en met ons en bij ons en in ons leven. Dan heiligt Hij ons hart en leven door Zijn Geest en Woord. Dan is het Evangelie een zaad der wedergeboorte in ons leven. Dan werkt Hij het willen en het werken in ons tot roem van Zijn welbehagen. En zo werken wij dan ook onze verlossing uit met vrees en beven. Dat wil zeggen: Dan worden we bang om de HERE te vertoornen door in de zonde te leven. Dan willen we Gods genade niet missen. Dan komt er een heilige zorgvuldigheid om naar uitwijzen van het Evangelie te wandelen.

Met andere woorden: tot de redding behoort ook heel het leven van bekering of wedergeboorte. Tot die redding behoort ook, dat we als vrome christenen leven.

Als vrome christenen. Als mensen, die van Christus zijn en bij Christus behoren. Dat woord christen en christelijk is in het spraakgebruik zo verlept en verflenst, dat er haast geen fleur of kleur meer aan is. Men spreekt van het christelijke Westen, dat zou staan tegenover het antichristelijke Oosten. Ik ont-

¹⁾ Toespraak gehouden op de Schooldag.

ken niet, dat er nog invloeden van het Evangelie in Europa werken. Maar daarom is Europa nog geen christelijk werelddeel en is Nederland nog geen christelijk land in de volle zin van het woord.

„Waarom wordt gij een christen genaamd?” vraagt de Catechismus. Het antwoord luidt: „Omdat ik door het geloof een lidmaat van Christus ben en also zijner zalving deelachtig ben, opdat ik zijn naam belijde en mijzelf tot een levend dankoffer Hem offere en met een vrije en goede consciëntie in dit leven tegen de zonde en de duivel strijde en hiernamaals in eeuwigheid met Hem over alle schepselen regere”.

Dat behoort ook tot de redding, die het Evangelie bewerkt. Dat we ons niet schamen voor de naam van de Here Jezus, maar dat we voor Hem uitkomen als het tepas komt met woord en daad. M.a.w. dat we levende brieven van Jezus Christus zijn. Dat we lichaam en ziel, als van Hem, rein bewaren. En dat we fris en vrolijk strijden tegen alles wat God haat in ons leven.

Tenslotte wil ik een paar vragen stellen. Paulus schrijft, dat het Evangelie een kracht Gods is voor een iegelijk, die het gelooft. Geloven wij dat Evangelie? Ik kan het ook anders zeggen: Leven we van Gods genade alleen? Zoeken we het leven en de zaligheid buiten ons zelf in Jezus Christus? Dat is immers geloven: afzien van alle eigen gerechtigheid of verdienste of waardigheid en Jezus Christus kennen als de enige grond van onze zaligheid of redding. Als er aan die redding veel ontbreekt, dan moeten we nooit de schuld aan het Evangelie geven, maar aan ons kleingeloof of ongeloof. Dan ligt dat daaraan, dat we ons niet geheel en al toevertrouwen aan onze trouwe Zaligmaker, die ons door het Evangelie wordt verkondigd. Hij is ons gegeven tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing.

Dat Evangelie maakt ons klein. Het leert ons immers van genade leven. Als we van Gods genade leven dan erkennen wij, dat wij niets hebben om in te roemen. Dat wij in onszelf en van nature zwakke, gebrekkige, ellendige mensen zijn. Dan blazen we niet hoog van de toren. Dan vechten we niet om leiding, maar dan volgen we onze overste Leidsman en voleinder des geloofs, Jezus. Dan verdragen we veel van elkaar. Ik denk aan een woord van Johannes: „Indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zo hebben wij gemeenschap met elkander en het bloed van Jezus Christus zijn Zoon reinigt ons van alle zonden”. Leven we zo klein voor de HERE? En hebben we, zo gemeenschap met elkander, omdat we in het licht van Gods genade leven? Als er dan eens wat is dan belijden we dat voor elkander en schuilen bij het bloed van Christus, dat ons reinigt van alle zonden.

Dat Evangelie is dan ook een zaad der wedergeboorte. Het doet ons leven in een nieuw leven. Niet om nu eens vreselijk veel voor de HERE te doen, Die zoveel voor ons deed. Maar wel om Gode dankbaarheid voor Zijn weldaden te bewijzen. Dan zullen we alles vermijden wat de Naam des HEREN kan ontoren. Dan zullen we zijn Naam belijden. En ons geven in zijn dienst. En strijden ten bloede toe tegen de zonde. Dan zullen we, zoals in Titus 2 staat „alle goede trouw bewijzen, om de leer van God, onze Heiland, in alles tot sieraad te strekken”. Ik vraag weer: doen we dat? Is dat ons hartelijk begeren?

Dat Evangelie is de kracht van de kerk naar binnen en naar buiten. De kerk heeft dat altijd weer nodig, net zo goed als de wereld. Er is geen ander Evangelie voor de kerk dan voor de wereld. Laten de Evangeliedienaars dat bedenken en betrachten. En laat de gemeente om dat Evangelie vragen. Toen ik eens als kandidaat een stichtelijk woord ergens sprak, lag er 's middags op de kansel een briefje: „Wij wilden Jezus wel zien”. Daar sprak de begeerte uit om te horen van Jezus Christus, de gekruisigde en de opgestane, gisteren en heden Dezelfde tot in der eeuwigheid. Zo nodig als het licht is voor de ogen en de lucht voor de longen, zó nodig is dat Evangelie voor zondaren. Of zijn wij in de kerk geen zondaren meer? Omstreeks de tijd van de vrijmaking vroeg een broeder der gemeente mij, waarover het eigenlijk ging. Ik heb toen wat verteld over het „houden voor wedergeboren” en wat daaraan vast zat. Ik

zal zijn antwoord niet licht vergeten. Hij zei, dat hij er niet alles van begreep. Maar hij vervolgde: „Ik ben bang, dat we in de kerk dan geen zondaren meer blijven”. Hij had er denk ik meer van begrepen dan menig hooggeleerde. Het Evangelie van Jezus Christus is en blijft „de spijs der ziel”. Laten we toezien dat we het niet begraven door onze knappe dogmatische uiteenzettingen. En dat we het niet schuil doen gaan achter schitterend lijnenspel. Dat alles kan geen zondaar redden, geen gebrokene van hart helen, geen treurende troosten, geen mens-in-nood helpen. Dat kan alleen het Evangelie.

Als nu iemand zou vragen, wat dit met de Schooldag te maken heeft dan is mijn antwoord dit: Ik zie geen heerlijker taak voor de School dan jonge mensen — voorzover wij daar wat aan kunnen doen — voor te bereiden voor dat moeilijke maar begeerlijke werk: de verkondiging van het Evangelie van Jezus Christus. Daar komt heel wat bij te pas. Maar de hoofdzaak is en moet blijven: Opleiding tot de dienst des Woords. Opdat wij er aan mogen medewerken, dat ook in onze dagen van grote nood en diep verval de nodiging van de Heiland alom moge uitgaan: „Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven. Neemt mijn juk op u en leert van Mij; want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen. Want mijn juk is zacht en mijn last is licht”.

H. J. JAGER.

Een professor benoemd

Zoals aan alle lezers bekend zal zijn is in de vacature van Prof. P. Deddens door de generale synode benoemd: Ds J. Kamphuis. En wel om onderwijs te geven in kerkgeschiedenis en kerkrecht.

Ds Kamphuis werd geboren 20 Dec. 1921, was predikant te Ferwerd en Hallum van 25 jan. 1948 af, vertrok 4 Maart 1951 naar Bunschoten-Spakenburg en staat sedert 17 April 1955 te Rotterdam-Delfshaven.

Aan zulk een benoeming gaat heel wat vooraf. Deputaten-curatoren geven advies aan de synode of stellen een voordracht op, nadat zij weer advies hebben ingewonnen van het college van Hoogleraren. Deze adviezen of voordrachten kunnen door de synode worden aanvaard of afgewezen of aangevuld. Uit de berichten in de Pers is wel duidelijk, dat deze benoeming is geschied na moeizame besprekingen. Dat lag ook wel voor de hand. Soms komt het voor, dat alle betrokkenen het erover eens zijn, dat maar één man de aangewezen is. Dat was nu niet zo. Welke de beweegredenen zijn geweest, die de synode bewogen hebben om Ds. Kamphuis te benoemen, en niet een der broeders, welke zich reeds vele jaren met de studie van de kerkgeschiedenis hebben bezig gehouden, kan niet worden bekend gemaakt. De benoeming is immers geschied in comité-generaal, dat wil zeggen: met gesloten deuren.

Eén ding is wel zeker: aan Ds Kamphuis wacht, als hij deze benoeming aanvaardt, een niet gemakkelijke taak. Wie enigszins op de hoogte is met de huidige stand van de studie

der kerkgeschiedenis en het kerkrecht en wat daarvoor thans wordt vereist, is daarvan wel diep onder de indruk. Dubbel zwaar is deze taak voor hem die benoemd is, daar hij zich tot nog toe niet speciaal op het gebied van kerkgeschiedenis en kerkrecht heeft bewogen.

Het is onze begeerte, dat Ds Kamphuis wijsheid moge ontvangen van de HERE om die beslissing te nemen, welke het heil van de kerk en de school waarlijk dient.

RED.

Een goed bericht

We konden verleden week in de krant lezen, dat de Geref. en de Chr. Geref. Kerk van Eindhoven er aan denken, op een dag in de week gezamenlijk te vergaderen om dan in die samenkomst het woord te doen bedienen.

Bijzonderheden over een en ander zijn ons niet bekend.

Maar hier komt het toch wel op neer.

En voorts vernamen we ook, dat de classis 's Hertogenbosch van harte met dit plan instemde.

Dat is een zeer verheugend bericht.

Te midden van alle kerkelijke misère, waarin we leven is dat iets om de Here hartelijk voor te danken. En Hem te bidden om steeds beter onderling begrip en voortgaande toenadering.

Toen ik over dit bericht nadacht, kwam mij een paar woorden van Prof. Schilder in gedachten. Eerst een gesproken op de bekende samenkomst van 11 augustus 1944 in de Lutherse kerk in Den Haag.

Prof. Schilder zei toen n.l.: „En wanneer het God behaagt, bij de Herv. Kerk misschien of misschien bij de Chr. Geref. broeders een bodem te bereiden waarop de plant der gewilligheid wassen kan, der gewilligheid n.l. om te vinden onder één kansel allen, die de belijdenis aanvaarden in goede trouw, dan moeten wij deze heilige plicht om tot die mensen te zeggen: hier zijn wij, niet in de weg gaan staan bij voorbaat door te binden boven de belijdenis, waar God niet bindt en door vast te klemmen voeten die bereid zijn om te prediken”.

En vervolgens één, gesproken in een rede welke Prof. Schilder vlak na de vrijmaking hield in Rotterdam-Delfshaven.

Hij zei toen o.a. dit: **Wij hongeren naar de katholieke kerk, naar de kerk, die algemeen is en wij zweren bij God een dure eed ook vandaag, wij zweren een dure eed, die aldus luidt: Waar ook en wanneer ook wij gaan staan in een kerk-formatie, hoe ze ook heet of heten kan, het zal niet aan ons zelf mogen liggen, als er één man en één vrouw of één kind buiten blijft, waarvan God zegt: het moet er binnen wezen.**

Wij hopen, dat God in Eindhoven deze „bodem” metterdaad verder zal bereiden en „de plaats der bereidwilligheid” voorspoedig zal doen groeien.

En voorts dat men in onze kerken de eed welke Prof. Schilder aflegde zal bewaren, metterdaad, en nu meer dan ooit.

C. V.

Korte verhandeling over het Heilig Avondmaal

Hoe dikwijls men het Avondmaal moet gebruiken is niet voor allen vast te stellen.

Want er zijn soms persoonlijke beletselen die den mens verontschuldigen als hij zich ervan onthoudt.

Bovendien hebben wij geen opzettelijk gebod ontvangen alle Christenen te dwingen er telkens als het wordt aangericht gebruik van te maken.

Vatten wij echter het doel, waarheen de Here ons leidt goed in het oog, dan zullen wij zien dat het Avondmaal veelvuldiger moet worden gebruikt dan velen de gewoonte hebben. Want hoemeer de zwakheid ons drukt, hoe vaker wij ons moeten oefenen in wat ons kan en zal dienen tot versterking van het geloof en tot toeneming in heiligheid des levens.

Bijgevolg moet in alle goedgeordende kerken de gewoonte heersen het Avondmaal dikwijls te vieren, zo dikwijls als de gemeente dit kan verdragen. En ieder lid in het bijzonder moet, wat hem betreft, zich er op voorbereiden het te gebruiken telkens als het in de gemeente wordt bediend, tenzij een gewichtige reden hem dwingt zich er van te onthouden.

Hoewel wij geen uitdrukkelijk gebod hebben omtrent tijd en dag, moet het ons voldoende zijn, dat de bedoeling van onzen Here is, dat wij het dikwijls gebruiken, anders leren wij het nut dat wij er door bekomen, nooit kennen.

De verontschuldigen die sommigen aanvoeren ter verdediging van een spaarzaam gebruik snijden geen hout.

Sommigen zeggen dat zij zich niet waardig gevoelen, en onder dat mom, blijven zij er het gehele jaar van weg; anderen kijken niet alleen naar hun eigen waardigheid, maar beweren, dat zij niet zouden kunnen Avondmaal houden met menigeen, die zij daar zonder een goede voorbereiding zien komen. Weer anderen menen dat het overbodig is het dikwijls te gebruiken, daar, indien wij Jezus Christus eenmaal ontvangen hebben, het niet nodig is onmiddellijk weer ter Tafel te gaan om Hem te ontvangen.

Den eersten, die zich verschuilen achter hun onwaardigheid vraag ik hoe hun geweten kan goed praten, dat ze meer dan een jaar lang in zulk een treurigen toestand blijven, dat ze God niet recht durven aanroepen. Want zij zullen mij toegeven, dat het vermetel is God als onze Vader aan te roepen, als wij geen lidmaten van Jezus Christus zijn. En dat kunnen wij niet zijn, als het wezen en de waarheid van het Avondmaal niet in ons aanwezig is. Welnu, als wij de waarheid hebben, zijn wij des te beter in staat het teken te ontvangen. Het is dus duidelijk dat hij die zich als een onwaardige aan het Avondmaal wil onttrekken, zich het gebed ontzegt.

Overigens wil ik de zielen, die gekweld worden door een of ander gewetensbezwaar, waarin ze geraakt zijn zonder te weten hoe, niet dwingen, maar raad hun aan liever te wachten tot de Here hen heeft verlost.

Evenmin ontken ik dat uitstel geoorloofd is als er een wettige reden tot verhindering is. Alleen wil ik er op wijzen, dat niemand er lang in mag berusten ter oorzake van zijn onwaardigheid zich van het Avondmaal te onthouden. Want dat doende, berooft men zich van de gemeenschap der Kerk, waarin onze ganse zaligheid gelegen is. Men moet liever trachten alle veranderingen, die de Satan den mens voorhoudt uit den weg te ruimen, om niet van een zo groten zegen uitgesloten te worden, en dus van alle genadegaven die daaruit voortvloeien.

De tweede groep heeft een voorwendsel aangevoerd met dit argument: het is niet geoorloofd gewoon brood te eten met hen die zich wel broeders noemen, doch een losbandig, goddeloos leven leiden; des te meer moeten wij ons hoeden met hen in gemeenschap te treden bij het brood des Heren, dat geheiligd is om ons het lichaam van Christus af te beelden en deelachtig te maken.

Het antwoord hierop is echter niet al te moeilijk.

Niet op ieder lid afzonderlijk rust de taak te oordelen en te onderscheiden, en zo toe te laten of af te houden wien het hun goedgevalt; aangezien dit recht aan de Kerk in haar geheel, of wel aan den Predikant toekomt met de Ouderlingen, die hij moet hebben om hem in de Kerkregering bij te staan. Want de Apostel Paulus beveelt niet anderen te beproeven, maar dat een ieder zich zelf zal beproeven.

Weliswaar is het onze plicht hen, die wij een slordig leven zien lijden te vermanen; en willen zij niet naar ons luisteren, den predikant daarvan op de hoogte te stellen, opdat deze daar met kerkelijk gezag te werk ga. Maar het is niet de rechte weg ons aan den omgang met de ongelovigen te onttrekken, door de gemeenschap der Kerk te verlaten.

Bovendien zijn de euvelheden meestal niet zo in 't oog lopend, dat men tot excommunicatie kan overgaan. Het kan gebeuren, dat de predikant in zijn hart iemand onwaardig keurt; toch heeft hij niet de macht dat uit te spreken en bedoeld kerkelijk het Avondmaal te ontzeggen, tenzij hij hem door een kerkelijke uitspraak tot bekentenis kan brengen. In een dergelijk geval is het enige middel God te bidden, dat het Hem moge behagen Zijn Kerk hoe langer hoe meer van alle ergernissen te bevrijden, tot den jongsten dag, waarop het kaf volkomen van het koren zal worden gescheiden.

De houding van de derde groep is zeer onwaarachtig. Want dit geestelijk brood wordt ons niet gegeven, opdat wij er al dadelijk den eersten keer oververzadigd van zouden geraken, maar veeleer, opdat wij, na iets van de zoetheid ervan gesmaakt te hebben, er te meer naar zullen verlangen, en het gebruiken wanneer het ons aangeboden wordt. Hierboven hebben wij uiteengezet dat, wanneer wij in dit tijdelijk leven gemeenschap met Hem oefenen, Jezus Christus ons nooit zo wordt gegeven, dat onze zielen gans en al met

Hem verzadigd worden, maar dat Hij ons tot een voortdurende spijze wil zijn.

4. Dwalingen en bijgelovigheden omtrent het Avondmaal

De duivel weet, dat onze Here aan Zijn Kerk niets had nagelaten van zo groot nut als dit heilig Sacrament.

Volgens zijn gewoonte heeft hij van het begin af getracht het te bezoedelen met dwaling en bijgelovigheden om de vrucht ervan te bederven of te vernietigen en heeft dit rusteloos voortgezet tot hij de instelling des Heren bijna geheel in haar tegendeel heeft verkeerd en gemaakt heeft tot leugen en ijdel vertoon.

Mijn bedoeling is niet, nauwkeurig na te gaan op welk tijdstip elk misbruik is ontstaan, of zich verder heeft ontwikkeld. Mij is voldoende na elkaar aan te geven welke dwalingen de duivel heeft ingevoerd, waarvoor wij ons moeten hoeden, indien wij het Avondmaal des Heren in zijn volkomenheid willen bewaren.

In de eerste plaats, terwijl het vaststaat, dat de Here ons Zijn Avondmaal heeft gegeven, opdat het ons zou worden uitgereikt om ons te betuigen, dat, als wij gemeenschap hebben aan Zijn lichaam, wij deel hebben aan het offer, dat Hij God Zijn Vader op het kruis heeft gebracht tot verzoening en voldoening van onze zonden, hebben de mensen

daartegen uitgedacht dat het Avondmaal een Offerande is, waardoor wij vergiffenis van onze zonden bij God verkrijgen.

Dit is een volkomen onduldbare heiligschennis.

Want als wij den dood van den Here Jezus niet als een enige offerande erkennen, waardoor Hij ons met den Vader heeft verzoend, waardoor Hij alle zonden, waarmede wij schuldig stonden voor Zijn rechterstoel heeft uitgewist, ontkennen wij de kracht van Zijn dood. Als wij Jezus Christus niet belijden als de enige Offeraar — gewoonlijk gebruiken wij het woord Priester — door wiens tussen treden wij in de genade des Vaders worden hersteld, beroven wij Hem van Zijn eer en doen Hem grote smaadheid aan.

Daar de opvatting, dat het Avondmaal een offer zou zijn ter verwerving van vergeving der zonden daarmede in strijd is, moeten we deze dus als duivels verwerpen. En dat ze daarmede in strijd is, is maar al te duidelijk. Want hoe zouden de twee volgende opvattingen te rijmen zijn: ter ener zijde dat Jezus Christus stervend Zijn Vader een offer heeft gebracht, waardoor Hij eens vooral vergeving voor al onze zonden en genade voor ons heeft verworven, en anderzijds dat dagelijks geofferd moet worden om te verkrijgen datgene, dat alleen in dat sterven moet worden gezocht?

Deze dwaling is niet dadelijk zo ver gaan, maar langzamerhand toegenomen, tot dat ze dit eindpunt heeft bereikt.

Afgoderij en hoogtendienst

Wat lezen we daar toch veel van in de boeken van het Oude Testament.

Voordat Israël het beloofde land Kanaän ging beërven, had de HEERE het volk herhaalde malen en nadrukkelijk laten waarschuwen om zich van alle afgodendienst ver te houden en zich met geen van de afgodische gebruiken in te laten, ja ook de naam van de afgoden niet te noemen of te gedenken.

Toch — door heel de geschiedenis van het volk Israël is er geen zonde, die de profeten des HEEREN meer bestraffen moesten, dan het meedoen aan de gruwelen der heidense volken en de rechte dienst van de enige ware God te vermengen en te verbasteren met Kanaänietische bijmengselen. Daarom heeft de HEERE dan ook Zijn telkens afhoerend Verbondsvolk ten slotte in de handen der heidenen overgegeven.

Zouden in de Nieuw Testamentische kerk die afgoderij en hoogtendienst ook zo herhaald en menigvuldig voorkomen als bij het volk des HEEREN van de oude dag?

Merkwaardig, dat onze ogen vaak zo verduisterd of verblind zijn, dat we heel geen erg meer hebben in het droeve feit, dat het grootste deel der zich noemende Christenheid zich dagelijks aan afgoderijen schuldig maakt en de rechte dienst des HEEREN zo met heidense gebruiken heeft vermengd, dat de HEERE er zich wel diep over bedroeven moet.

Of is de Roomse mis in de grond der zaak niet een vervloekte afgoderij? En is de beeldendienst in de Christelijke kerk niet een gruwelijke eigenwilligheid? En is de verering der heiligen voor ieder die de kerkhistorie kent niet duidelijk het bestendigen onder Christelijke naam van de heidense veelgodendienst? En zijn de processies naar en de plechtigheden met offers van bloemen en kransen bij de bevrijdingsmonumenten en op de oorlogsgraven wel iets anders dan modern heidendom?

We behoeven nog niet bepaald studie gemaakt te hebben van de heidense godsdiensten, om in de afvallige Christelijke kerk onzer dagen overal de verschijnselen op te merken van nawerkend en zich altijd weer vernieuwend heidendom. Dodenherdenkingen, bidden bij de graven, feesten bij de Kerstboom, het eeuwige vuur, de brandende kaarsen, wierook en wijwater, een hemelkoning en een hemelkoningin, een lieve Heer en een lieve Vrouw, waarzeggerij en sterrenwielarij, en nog zoveel meer. De zich noemende Christelijke wereld is er vol van.

Laten we ons toch van alle afgoderij, hoogtendienst en eigenwillige religieusiteit verhouden. De HEERE wil er niet van weten.

Hij heeft er een afkeer van. En Hij wil, dat ook wij er een afkeer van zullen hebben. „In alles, wat Ik tot ulieden gezegd heb, zult gij op uw hoede zijn; en de naam van andere goden zult gij niet gedenken; uit uw mond zal hij niet gehoord worden” (Exodus 23 : 13).

Sint Nicolaas — de heilige Weldoener — ontvangt ieder jaar weer, bij anti-papisten evenzeer als bij papalen, zijn tribut. En zijn verering wordt ieder jaar groter. Let wel, wij zeggen geen kwaad van een gezellig kinderfeest. Maar dat zulk een kinderfeest zich concentreert om de figuur van een Roomse „heilige” met mijter en bisschopsstaf is bedenkelijk. Deze figuur is een van de „goden” uit het Roomse Allerheiligendom, en hij wordt in vele plaatsen van ons land evenals Prins Carnaval ieder jaar officieel op het stadhuis ontvangen. En als men ook maar een afkeurend woord tegen die Sinterklazerij durft inbrengen, dan wordt men zeer verwonderd aangekeken: Afgoderij? Kom, wees wijzer! Laat mijn kleinen nog maar in Sinterklaas geloven! O, heilige onnozelheid!

En zo meent men ook in onze kringen nog wel de Kerstfeestvieringen met haar meer of minder aangehouden religieuze rompslomp te kunnen verdedigen. Wat steekt er nu in een Kerstboom? Men noemt er immers de naam van Christus bij?

Ja, die verrukkelijke Kerstboom! We moeten hierbij telkens denken aan Jesaja 44... Men gaat naar het bos of naar de markt en kiest zich een boom uit en draagt die op zijn schouder; dan stelt men hem op z'n plaats in de kamer en tuigt hem op met lichtjes en engeltjes en allerlei sieradiën. En als het lichtfeest daar is (een eigengemaakt Christ-feest), dan zit men bij de boom en zingt er z'n sentimentele versjes bij, dat men er gerberd door wordt. Straks is het feest voorbij. Dan loopt men met z'n afgetuigde lichtboom naar de mestvaalt of hakt zijn kerstafgod in stukken. Dan is het voor de mens om te verbranden; dan neemt hij daarvan en warmt er zich bij en zegt: Ha, ik ben warm geworden. En wee de mens, die zegt: ik wil de HEERE naar Zijn Woord dienen, en daarom: weg met al die Kerstrommel!

Maar wij zullen waken en ons door Gods Woord laten gezegen. We zullen haten al wat met bijgeloof en heidendom besmet is. En goed bedenken, dat al onze godsdienstige eigenwilligheden (God op een andere wijze vereren en dienen, dan Hij ons in Zijn Woord bevolen heeft), altijd weer de invalspoorten gebleken zijn voor antieke en moderne afgoderijen.

BOEKBESPREKING

ERFDEEL EN OPDRACHT

Referatenbundel v. h. Geref. Soc. & Ec. Congres gehouden 15—17 Maart 1957 te Huis ter Heide (U.). Uitgegeven door het Geref. Soc. en Ec. Verband. 150 blz.

Aangezien de redacteur, die de eerst aangewezen is om deze bundel te bespreken, zelf een van de referenten is, en hij eigen lof of oordeel niet betamelijk vond, werd ons verzocht deze bundel te bespreken.

Zeer gaarne voldoen wij aan dit verzoek. Niet in het minst, omdat wij aan het congres, waarvan men dit een verslag zou kunnen noemen, dankbare herinneringen bewaren.

Enkele algemene opmerkingen gaan vooraf. Het ware o.i. beter geweest als deze referatenbundel vóór het congres verschenen was. De deelnemers hadden dan tevoren kennis kunnen nemen van de referaten en hadden fris en fit het strijdperk van de discussie kunnen betreden. Nu was het voor beiden te vermoeiend.

Intussen, dat deze bundel pas nu verscheen, had weer het grote, waardevolle voordeel, dat bij de referaten ook de bespreking kon worden opgenomen.

Zoals het bijwonen van het congres voor ons een genoegen was, was de herlezing van de referaten en bespreking ook een genoegen.

Een genoegen, dat we ook anderen gunnen en dat zij zich door het aanschaffen van deze kloeke brochure kunnen verschaffen.

Maar vóór men begint te lezen, moet men zich wel realiseren, dat deze bundel geen laatste, maar een eerste woord geeft. Men heeft hier te maken met een eerste stap, een eerste bescheiden poging om de actuele sociaal-economische vragen te benaderen als gereformeerden.

Het is een bewijs van nuchterheid en zelfkennis, dat het congres niet gekomen is tot het formuleren en publiceren van conclusies. Daaraan zijn we nog niet toe.

Zoals het Amersfoorts congres in 1948 een tussenstation was, dat noodzakelijk gepasseerd moest worden, is ook het congres te Huis ter Heide in 1957 een tussenstation. Wij blijven daar niet staan, wij canoniseren bepaalde uitspraken en gedachten niet, wij moeten vooruit, wij moeten verder komen.

Wij mogen nieuwe situaties en nieuwe ontwikkelingen niet blijvend toetsen aan woorden en gedachten van een bepaald congres. Zo zou een oorspronkelijk geslaagd congres kunnen veranderen in zijn tegendeel.

Maar ter zake.

Het boekje begint met een geslaagde foto van de 70 congresdeelnemers en een gebruikelijk Woord Vooraf van de congresvoorzitter, onze redacteur, P. Groen.

Van de Heer Groen is ook het eerste referaat: Europese Integratie, een vraagstuk en een waagstuk.

Hierin wordt een gedetailleerd beeld gegeven van de geschiedenis, achtergronden, betekenissen en consequenties van de E. I.

Deskundigen van allerlei kleur en confessie hebben hun licht laten schijnen over de E. I. Wij kunnen dankbaar zijn, dat wij zonder schroom met dit referaat voor de dag kunnen komen. Wij zijn geen deskundige op dit ingewikkelde terrein, maar nu wij op ons gemak het referaat van de Heer Groen nog eens overlazen, trof ons weer de positieve en zakelijke wijze, waarop de referent zijn stof behandelt.

En omdat het vraagstuk zakelijk en positief wordt behandeld, is het principieel in de goede zin van het woord.

Hier wordt de E. I. niet goedkoop gekraakt, maar de verklaarbare achtergronden aangewezen en niet alleen theorieën, maar ook de praktijk principieel beoordeeld.

Op dit referaat volgt dat van Drs. H. W. de Jong: Gereformeerd Sociaal en Economisch denken in historisch perspectief.

Drs. de Jong is een van de jongere gereformeerde academici en een goede en gewaardeerde bekende in de kring van het G. S. & E. V. en Ambt en Plicht-lezers.

Tijdens het congres beluisterden wij met instemming het referaat van Drs. de Jong, dezelfde aangename gewaarwording gaf ons het lezen. Het historisch perspectief omvat de periode van Calvijn tot Colijn.

Van de eerste wordt uitvoerig gehandeld

De Trap

van Kees van Duinen

*Het is niet slechts de trap, waarlangs wij stijgen,
die ons gemeen is in de huurkazerne
van ons bestaan, en waarop wij extern
nog trachten ons elkander te verzwijgen.*

*Wij weten altijd allen, haarfijn, alles,
zels zeer intiem en schaamtloos van elkaar:
hier woont een schoft, daar nog zo'n exemplaar,
8 a, dat is een hoer, 8 b een dalles.*

*Alles vertellen steeds de dunne muren:
van Jansen en Tilanus, links en rechts,
van Mevrouw X haar illegale echt,
en van de ruzie der benedenburen.*

*Ik hoor u vaak zacht in de nachten schreien,
en gij, hoe bar ik in het daglicht vloek.
Ook weggedoken in de verste hoek
is er een halfsteensmuur slechts tussenbeien.*

*Laat maar gerust uw kale woning open,
het is met mij, zoals het met u is:
niets dan ontbering, armoe en gemis.
Waarom de trap een eindweegs samenlopen*

*en ¹⁾ dan de deuren voor elkaar te sluiten?
Alsof wij niet gelijke zondaars zijn,
met aan het hart dezelfde trage pijn.
Nergens is binnen, overal is buiten.*

*En wij gaan in Gods grote hemelruimte
naakt en geopend voor Zijn heilig oog
een lange, lange trap naar Hem omhoog,
gericht in die sneeuw witte, strenge ruimte,*

*tot wij, gereinigd, voor Zijn aanschijn treden
met al de Christelijke zondaars méé,
met haar en hem van 8 a en 8 b,
en de twistzieke burens van beneden.*

Uit: *De Trap* (Baarn, zj. (1951)), p. 40 v.; eerder gedrukt in het maandblad *Ontmoeting* van April 1950, p. 294 v.

Een dichter verklaart zichzelf, en moet uit zichzelf verklaard worden. Dat alleen geeft ook den sleutel tot het verstaan van dit bij het eerste lezen „fascinerende, maar ondoorgrondelijke” ²⁾ vers van Kees van Duinen, het laatste dat hij heeft geschreven, acht weken voor zijn vroegen dood.

Van Duinen was als dichter een vaak twijfelend, wanhopig en heel eenzaam mens. Door zijn werk vaart de schrik van Genesis 3. Maar er is ook het heimwee van Openbaring 22; en als zodanig was het — veelszins onverstaan — toch bestemd voor de gemeente. Ook dit gedicht. Het beeld van de moderne huurkazerne, waarin de bewoners elkaar ontmoeten op de gemeenschappelijke „buiten” trap, een eindweegs samenlopen, en dan de deuren van hun privé-woningen voor elkander sluiten, ziet niet op de menselijke samenleving als geheel ³⁾, maar op de Christelijke gemeente ⁴⁾, die een gemeente is van zondaren die het van genade alleen moeten hebben, een leven lang, en met wie de dichter zich een weet, ook als hij haar in zijn vers den spiegel biedt. De tweede en derde strofe zijn ironisch bedoeld: het woord exemplaar, de combinatie hoer en dalles (= armoedzaaier) en het suggestieve gebruik van het namenpaar Jansen en Tilanus, zeggen genoeg. De vloek van ons zondig bestaan, waarin wij onzen strijd en onze gedachten voor elkander niet veilig durven weten, maar tegelijk elkaar menen dóór te hebben, liefdeloos, — terwijl we toch vaak het leed en den wanhoop bij den ander peilen, geeft aan het hart die trage pijn van vervreemding: „nergens is binnen, overal is buiten”. In die klacht, aanklacht en zelfbeschuldiging tevens ⁵⁾, bereikt het vers zijn dieptepunt. In de laatste strofen opent de evocatie van ons leven, zoals God het ziet, en wij het meer moesten zien: niets dan ontbering, armoe en gemis, — met onder „die sneeuw witte, strenge ruimte” ons aller langen gang „naar Hem omhoog”, en Zijn verlossing-bevrijdend perspectief.

J. BOSCH

¹⁾ is bedoeld: om?

²⁾ aldus Lidy van Eijsselsteijn in *Ontmoeting* van April 1950, p. 304.

³⁾ vgl. de recensie in *Gezinsblad* van 28-6-1951.

⁴⁾ zoals in het gedicht *Kerkhof* (zie *Opbouw* van 7-2-1958) slechts sprake is van de doden die in den Heer ontslapen zijn.

⁵⁾ vgl. hetgeen zowel L. v. Eysselsteijn als W. Meyer uit persoonlijke herinnering over den dichter schreven, resp. in *Ontmoeting* 1950, pp. 301 vv. en *Stijl*, 1951, pp. 270 vv.

over zijn gedachten met betrekking tot het nemen van rente, van de laatste wordt zijn geloof in een vrije wereldeconomie onder de loupe genomen. Tussen deze twee historisch groten, wordt nog ruim aandacht geschonken aan de opvattingen van de 17e eeuwse gereformeerden in Nederland over beroep en arbeid en het Sociale Vraagstuk bij Dr A. Kuyper. Het referaat wordt gesloten met een korte, maar positieve slotbeschouwing, waarin b.v. het geringe penetratievermogen van het calvinisme in het huidige sociaal-econo-

mische leven wordt geweten aan het feit, dat de gereformeerde auteurs op dit terrein te weinig zich bezig hielden met de verklaring en uitwerking van de gereformeerde gedachten voor de praktijk van de samenleving. Ten opzichte van ons „erfdeel” omschrijft Drs. de Jong onze „opdracht” als volgt: „Meer dan ooit rust op ons de plicht hen (onze gereformeerde vaders) niet alleen te bestuderen, MAAR OOK DE DOOR HEN GEGEVEN DRADEN AF TE SPINNEN, OPDAT EINDELIJK ONS GEREFORMEERDE LEVEN VER-

RIJKT WORDE MET SAMENHANGENDE EN DOORDACHTTE ONDERZOEKINGEN VAN HET SOCIAAL-ECONOMISCHE LEVEN. MET DE THEOLOGIE ALLEEN KOMEN WIJ NIET TOT RESULTATEN DIE AAN DE EISEN VAN HET SOCIAAL-ECONOMISCHE LEVEN ZIJN AANGEPAST". (v.v.m.)

Het niet ernstig nemen van deze opdracht betekent zeer reëel verwaarlozing van het erfdeel.

Naar onze mening had Drs. J. F. J. Lamet met het slotreferaat: „Is vandaag een positieve houding in het maatschappelijk leven mogelijk?“, wel het moeilijkste onderwerp.

Immers, de Heer Groen kon als erkend deskundige over de ingewikkelde zaak van de Europese integratie spreken met gezag en overwicht. Datzelfde gezag en overwicht kon Drs. de Jong zich verwerven door de diepgaande historische studie welke hij van zijn referaat maakte.

Drs. Lamet moest studie maken en spreken over een veelheid van actuele en ingewikkelde vraagstukken, waarvan hij wist, dat er in onze kring verschil van mening bestond.

Het is dan ook niet te verwonderen, dat de bespreking van zijn referaat het hoogtepunt van het congres vormde met spannende, soms zelfs dramatische momenten.

Hoewel onze achting en waardering voor de persoon en de studie van Drs. Lamet niet minder groot is, dan voor beide andere referenten, met hoeveel instemming wij grote delen van zijn referaat hoorden en lazen, toch moet ons van het hart, dat zijn referaat ons niet geheel voldeed.

Op de kernvraag: is vandaag een positieve houding in het maatschappelijke leven mogelijk, antwoordt de referent: ja en neen.

In ons afwijzen van de humanistische afgeden als welvaart en bestaanszekerheid, in onze strijd tegen de principiële achtergronden van deze materialistische idealen geven wij een getuigenis en zijn daarom in feite positief. Dus: ja!

Maar dan komt de laatste stelling: „Ons kleine getal maakt het onmogelijk hier tegenover te stellen hoe het wel moet. Dit is volkomen onpractisch en gespeend van ieder werkelijkzin. Het enige wat wij kunnen doen is t.a.v. iedere maatregel onze houding persoonlijk en gemeenschappelijk bepalen en op die manier onze weg zoeken door het doolhof van de in toenemende mate antichristelijk wordende wereld“.

Dus: neen!

Maar als „ons klein getal“ het onmogelijk maakt te zeggen hoe het wel moet, kan en mag Drs. de Jong nooit spreken van de opdracht om de door de gereformeerde vaders gegeven draden verder af te spinnen. Dan zal „ons klein getal“ nimmer het gereformeerde leven kunnen verrijken met samenhangende en doordachte onderzoeken van het sociaal-economische leven. Hoogstens kunnen wij dan persoonlijk of als groepje t.o. elke nieuwe maatregel onze houding bepalen.

Wij kunnen hier niet uitvoerig op onze bezwaren tegen de laatste stelling van Drs. Lamet ingaan.

Wie onze artikelen „Situatief denken“ heeft gelezen zal wel begrepen hebben, dat wij het niet alleen mogelijk, maar zelfs noodzakelijk achten vandaag een positieve, constructieve houding aan te nemen.

Die mogelijkheid ligt in de actualiteit van de Gereformeerde belijdenis voor het leven en de situatie van vandaag.

De noodzakelijkheid houdt rechtstreeks verband met onze geloofsroeping in de moderne samenleving. Een geloofsroeping, die verder gaat dan het spreken van woorden van gericht en oordeel.

Met dat laatste bedoel ik niet het referaat van Drs. Lamet. Hij is gelukkig matig en voorzichtig. Maar de oordeelspredikers onder ons vinden in zijn referaat meer steun dan remming en dat spijt ons.

Het is niet „ons klein getal“, dat het onmogelijk maakt te zeggen hoe het wel moet. Dat wij vandaag het vermogen missen met positieve, constructieve gedachten naar voren te komen, komt voornamelijk omdat wij jarenlang te weinig ernst maakten met de sociaal-economische vragen.

Bij een situatietekening als Drs. Lamet in zijn referaat geeft, is deze achtergrond even reëel, als de achtergrond van de humanistische doctrines.

Het niet zien van deze achtergrond of het negeren daarvan scheidt gevaarlijke prece-

denten, waarvan deze wel de gevaarlijkste is, dat men de schuld van tanende of verdwenen invloed van de Gereformeerden in ons volksleven geheel schuift op anderen en zichzelf in alle ernst vrijpleit.

Wij zijn er, wat betreft onze opdracht in ons volksleven, nog lang niet.

Daarom mogen wij wel besluiten met de wens, dat velen zich deze mooie uitgave van het GSEV zullen aanschaffen en hun bijdrage willen leveren in de bezinning op ons aller erfdeel en opdracht.

Wormer.

JAC. WIJNANDS.

„DE BONDS DAGNUMMERS VAN HET CALV. JONGELINGSBLAD“.

Met de bedoeling de aandacht van de Opbouwlezers eens extra te vestigen op zijn arbeid en orgaan, zond de Bond van Geref. Jongelingsverenigingen ons het drietal nummers van het Calvinistisch Jongelingsblad, waarin de referaten en toespraken van de Enschedese Bondsdag zijn opgenomen.

Het is voor ons een aangename bezigheid, de aandacht te vestigen op en belangstelling te vragen voor de arbeid en het orgaan van onze Geref. jongelingsbond. Van mijn Gereformeerde opvoeding was het bezoeken van catechisatie en J.V. een belangrijk onderdeel.

Misschien vinden onze predikanten het niet leuk om te horen, maar de J.V. is voor mijn geestelijke opvoeding en vorming belangrijker geweest dan de catechisatie. Daarmede wil ik niets afdoen van de noodzaak en betekenis der catechisatie; wél wil ik daarmede aantonen het grote belang van ons Gereformeerd jeugdwerk en in het bijzonder het werk van onze J.V.

Want met die ervaring sta ik niet alleen.

Ons Gereformeerd jeugdwerk heeft vandaag te kampen met moeilijkheden, die wij in onze dagen niet hadden. Tenminste niet in die mate.

De intellectuele, vaktechnische, culturele ontwikkeling, sport en ontspanning vragen meer tijd en aandacht dan in onze dagen het geval was.

Wij betreuren die ontwikkeling niet, maar wel is het van het grootste belang, dat onze J.V. van die ontwikkeling niet het slachtoffer wordt.

Daar kunnen wij ouderen niet alles, maar wel veel aan doen.

Is er bij de ouderen belangstelling en gebed voor de gang van zaken met betrekking tot de

Geeft aan vriend of kennis een geschenk-abonnement voor „Opbouw“ — Daar heeft men echt genoeg van!! 1 oktober begint 't nieuwe halfjaar, dat is een zeer geschikte datum voor 't doen ingaan van een geschenk-abonnement.

(Vergeet u niet dat 't administratie-adres is: Drukketij Steenberg, Slotlaan 220, Zeist.)

geestelijke vorming van onze „rijpere“ jeugd?

En als die belangstelling ontbreekt, als er niet meer gebeden wordt voor ons jeugdwerk, mogen wij nooit meer klaagzangen aanheffen over de „moderne jeugd“.

Die moderne jeugd is anders dan wij.

Gelukkig; want ook de tijd is anders geworden.

Maar de Gereformeerde Waarheid is onveranderlijk en ook vandaag zijn er nog jonge mensen, die tonen belangstelling te hebben voor die Gereformeerde Waarheid.

Het zijn die jonge mensen, die van hun schaarse tijd nog enkele uurtjes afknippen om de J.V. te bezoeken en deel te nemen aan haar arbeid.

Het zijn deze jonge mensen, de kerk van morgen, die naar Enschede togen om enkele toespraken aan te horen en referaten te verwerken.

Die referaten zijn voor ouderen het lezen en overwegen dubbel en dwars waard. Maar we moeten het bij het lezen van de drie Bondsdagnummers niet laten.

Als ouderen moeten wij belangstellen — en dat tonen ook — in het jeugdwerk in eigen gemeente, ons op de hoogte houden van de gang van het jeugdwerk, door ons te abonneren op het Calvinistisch Jongelingsblad. (Adres: Lijnmarkt 33, Utrecht). Wie zich abonneert, zal er geen spijt van hebben. De inhoud is fris en in de goede zin modern, maar bovenal actueel en „Gereformeerd“.

JAC. WIJNANDS.

Schooldagimpressies

De Schooldag van 1958 behoort tot het verleden.

De duizenden zijn weer Kampen uit gereden naar alle hoeken van het land. In veel meer dan honderd bussen, vijf honderd auto's en ongewoon lange treinen. Er waren nog meer bezoekers dan verleden jaar. Als deze toeloop blijft aanhouden, moet er volgend jaar, als dat mogelijk is, beslist nog één zaal of meer worden bijgehuurd.

Het was in vele opzichten goed in Kampen.

De organisatie was perfect in orde. De heer Bos, de Kamper Courant noemde hem de motor van de Schooldag, had de zaken tot in de puntjes in orde.

Een buitenstaander beseft niet hoeveel werk moet worden verricht voor zo'n dag „in kannen en kruiken“ is. Een omvangrijke correspondentie moet worden afgewerkt. Er moet van alles en nog wat worden geregeld. Er moeten leiders, sprekers, organisten, collectanten zijn. En nog veel meer. De kaarten moeten worden verzonden. Voor logies wordt gezorgd. Het programma dient een schoon mozaïek van leiders, sprekers en toespraken te vormen. Eenz. enz.

Elk jaar zijn er van die bekende hoogtepunten. Het vrouwencomité laat met de daad zien, dat het actief is. Wat moet er door honderden gesjouwd worden, week in week uit, om van de vele, vele ontvangen stuivers ten slotte een kapitaal van twintig duizend gulden te laten groeien.

Ook dit jaar kwam er weer de verrassing, dat „ergens“ in de collecte twee duizend gulden was gevonden.

Welk een trouw en liefde komen in deze dingen openbaar!

Maar het mooie van deze dag is toch vóór

alles, dat het gereformeerde volk samenkomt in liefde tot de kerk en haar school.

Och ja, wij weten het ook wel: in de Schooldag speelt „vles en wereld“ ook een rol. In welk menselijk handelen is dat niet het geval? Er kan zo makkelijk de gedachte opkomen: „Wij zijn er óók nog“. „Wij weten nog van offeren“. „We hebben toch maar heel wat gepresteerd“. Zelfbehagen, hoogmoed en nog meer laten zich ook in deze dingen dikwijls geducht gelden.

Maar we weten toch zeker, dat de Schooldag, ondanks dat alles, de openbaring dáárvan is, dat de kerk leeft in de harten van duizenden en dat men het goede zoekt voor Sion.

De Schooldag is ook, misschien zelfs wel in de eerste plaats, **kerkdag**. Het komt nooit voor dat niet ook de kerk des Heren betrokken wordt in de vele toespraken en redevoeringen, welke in de verschillende gebouwen worden uitgesproken. Zelfs staat die meestal op de eerste plaats. En zeer krachtig leeft het besef, dat de School geheel en al om en voor de kerk bestaat en leeft en juist daarom door de kerk wordt gedragen.

Eén van de merkwaardigste dingen van de Schooldagen is wel dit, dat de redevoeringen en openingswoorden zo vaak een zelfde thema bespreken. O neen, niet wat de formulering en de uitwerking betreft. In dat opzicht is er steeds een merkwaardige verscheidenheid. Je vraagt je als belangstellend toeschouwer wel eens af: hoe is het mogelijk, dat jaar in jaar uit de Schooldagcommissie een zo bont programma kan aanbieden. Maar wat de inhoud, de tendens, betreft is er vaak een merkwaardige gelijkheid tussen wat de vele sprekers den volke doen horen.

Dat is te merkwaardiger als men verneemt

— het werd ons door een zeer bevoegde instantie meegedeeld — dat noch sprekers, noch leiders, ooit overleg plegen met elkaar over wat ze zeggen zullen. Ze zijn volkomen vrij in de keuze van hun onderwerp. Als je dat bedenkt wordt die gelijkheid inderdaad nog frappanter.

Ik herinner me nog heel goed hoe b.v. jaren geleden in de tijd van de „Bos-actie” nagevoel alle sprekers op éénzelfde stramien borduurden. Het was allemaal zeer verschillend. En toch in wezen gelijk.

Ik geloof, dat hierin iets moois aan de dag treedt. Namelijk: het intense meeleven met wat in de kerk gebeurt. Het „aanvoelen” van de moeilijkheden, de verzoeken, de strijd van de kerk hier en nu. Een Schooldag, tenminste voor zover deze impressie-schrijver die meemaakte, was nooit tijdloos. Het leven der kerken klopte er in.

Dit jaar kwam dat wel bijzonder sterk tot uiting.

In zijn openingswoord van de predikantenconferentie, die als steeds aan de Schooldag vooraf ging, waarschuwde Ds Van Dijk op zijn bekende bewogen en recht op de man afgaande manier tegen groepsvorming in de kerken. Hij zag de symptomen daarvan. Als die groepsvorming optreedt klitten groepjes kerkleden aan elkaar. Ze lezen alleen hun eigen krantje. Ze luisteren niet meer naar de mensen, die niet van de groep zijn. Er komt dan het zich tegen elkaar afzetten. En het hanteren van een minderwaardige polemiek. Maar dit alles is bederf van de kerk. De harten moeten open blijven voor elkaar. Men moet naar elkaar luisteren. Met elkaar rekenen. Elkaar vasthouden.

Feitelijk was hiermee het dominerende thema van deze Schooldag reeds aangegeven.

In de bidstond smeekte Ds de Wolff de Here of Hij de kerken voor dit kwaad wilde bewaren. En op de Schooldag zelf werd op allerlei wijze tegen dat kwaad gewaarschuwd. De symptomen ervan werden aangeduid. Het kwaad zelf geanalyseerd. Uit de geschiedenis werd aangetoond hoe het zich openbaarde en

welk een verwoestende uitwerking het steeds heeft gehad. En daartegenover werd uit de Schrift getoond, hoe God juist de veelvormigheid der kerk wil.

Het was de rijkdom der oudste kerk dat zich daarin alle mogelijke variatie openbaarde. Ze was de kerk van Joden en heidenen, van slaven en vrijen, van sterken en zwakken. God gaf aan haar een menigte van gaven, krachten, bedieningen. Ze vertoonde een uitbundige veelvormigheid. Zó wilde God haar maken tot een symphonie waarin gezongen werd van zijn gróte genade, een schilderij waarop uitgebeeld werd de veelkleurige wijsheid van God.

Hierop wees vooral Prof. Veenhof. Prof. Doekes hield zijn hoorders 1 Kor. 12 : 21 voor. Paulus roept het de kerk van alle eeuwen toe, dat de kerk een lichaam is en alle leden ervan een eigen plaats en functie heeft. Daarom moeten de leden elkaar waarderen naar de positie en gaven die God aan ieder gegeven heeft. Maar als in de kerk groepen ontstaan, die elk een „eigen” opvatting huldigen en zich scharen om een „grote figuur” dan wordt de kerk verwoest. Ds Van Dijk bezong de schoonheid van Sion de stad Gods. Daarheen trekken Gods pelgrims op. Maar als zich liefdeloosheid en tweespalt openbaren dan raakt men inplaats van in Sion in een doodlopend slop.

Er zou nog veel meer te noemen zijn. Er waren véle variaties op het éne zelfde thema.

En de duizenden hebben geluisterd. Inderdaad geluisterd. Dat is ook een schoon ding, dat zovelen gespannen kunnen luisteren naar niet minder dan vier redevoeringen op één dag!

Dat is in deze tijd een ding om voor te danken.

Ja, de duizenden hebben geluisterd. En als ze ter harte hebben genomen wat werd gezegd, dan is deze Schooldag inderdaad dat wat de Kamper Courant van hem zei n.l.: een „symbool van eenheid temidden der spanningen”. En — ondanks die.

door de Geest der wedergeboorte in het gericht zijn op God, zijn Christus en het woord.

Over deze „pistische functie” is veel te doen geweest. Prof. Schilder heeft er kritisch over geschreven in zijn Heidelbergse Catechismus. Ten dele was daarbij misverstand in het spel, maar ten dele was die kritiek ter zake.

Het is nu zo, dat de juiste kritische notities van Prof. Schilder gehóór hebben gevonden in de kringen van de Wijsbegeerte der Wets-idee. Dat was reeds lang bekend. We lezen het duidelijk in een bespreking van de dissertatie van Dr A. Troost door Prof. Dr K. J. Popma in „Bezinning”, 13e Jrg. No. 3, p. 142.

Prof. Popma geeft daar een waarderende notitie omtrent die dissertatie en gaat dan aldus verder:

„Maar onze blijdschap wordt een weinig verminderd door het feit, dat de auteur in dit verband, en overigens ook nergens in geheel zijn boek, een ingrijpend woord wijdt aan de plaats, taak en grondslagen van de theologie. Voorzeker een mer à boire. Ik meen dat Dr. Troost overtuigd is, deze zaak voldoende te hebben besproken door zijn aanvaarding van een „pistische functie”, welke tot gevolg moet hebben, dat de theologie principieel beschouwd mag worden als een „pistologie”, een vák-wetenschap dus, die „het pistische” als veld van onderzoek heeft. Het is te vrezen, dat géén serieus theoloog door deze visie kan worden bevredigd. En de bezwaren tegen deze „pistische functie” zijn vele en ernstige. Het gaat m.i. niet aan het geloof een „functie als andere” te noemen, en met de aanduiding „transcendentale grensfunctie” is m.i. niets gewonnen: ook daarmee wordt geen recht gedaan aan de aard van het geloven, en al evenmin aan het „Factum der Theologie”. Het is niet verwonderlijk, dat deze visie, ook in de gereformeerde wereld, door vrijwel geen theoloog wordt aanvaard: en ook als we ten volle rekening houden met die werkwaardige „theo-ontologische traditie”, (waarmee ik doel op de neiging om in de theologie een theoretisch onderzoek naar het Zijn Gods openlijk of oogluikend, direct of indirect aan de orde te stellen), die in feite alle christelijke theologieën in sterker of zwakker mate heeft bepaald en blijft bepalen, is er reden te over om

de teleurstelling te verstaan, die de voorslag van een theologie als pistologie heeft gewekt”.

— We zijn dankbaar voor deze opmerkingen. Ze zijn weer een bewijs dat als mannen die het woord Gods werkelijk aanvaarden, mekaar niet met de zweep van een laatdunkende polemiek afranselen, maar naar elkaar luisteren en met elkaar doorspreken, elkaar zullen vinden.

Daarvoor gaf God een belofte.

Maar die wordt niet vervuld als boosheid des harten, eigengereidheid, achterdocht, rechthaberei, wantrouwen, de verhoudingen vergiftigen!

Neen, wat daartoe voor alles nodig is, is: een open hart voor de broeders en een broederlijk gesprek met de broeders.

P.G.V. en lidmaatschap der kerk

Over de kwestie in dit opschrift genoemd was en is nog al wat te doen geweest.

Ze kwam dezer dagen weer ter sprake.

De bekende Dr P. Siebesma schreef n.l. in „Tot Vrijheid geroepen” van aug. 1958 het volgende:

„Wekt het gereformeerd politiek verbond niet de indruk naar buiten een verbond te zijn, waartoe alleen zij worden toegelaten, die lid zijn van een bepaalde kerk?

Is er binnen het verbond plaats voor leden van andere kerkgroeperingen?

Wij willen wel eerlijk bekennen dat wij ons, gegeven de omstandigheden van vandaag, na verwant voelen aan het G.P.V.

Het G.P.V. spreke zich eens duidelijk uit ten aanzien van de kwestie die wij aanroeren.

Enerzijds gevoelen wij het als een inconsequentie **wel** lid te zijn van het G.P.V. en **niet** van een gereformeerde kerk, die postaal wordt aangeduid met art. 31.

Anderzijds moet toch ook de deur geopend worden voor hen, die niet lid zijn van de zoeven genoemde kerk.”

Een ander bekend, voormalig antirevolutionair auteur, Dr A. Zeegers liet zich als volgt uit:

„Het G.P.V. misschien?”

Evenals Dr Siebesma staan wij hier op dit ogenblik het dichtste bij. De sociale en economische opvattingen, welke in die kring gevonden worden, zijn schriftuurlijk en bij gevolg gezond. De moeilijkheid is hier, dat het tot op vandaag niet duidelijk is of deze partij ook open staat voor degenen, die niet behoren tot de „Gereformeerde Kerken onderhouden art. 31”. Onder openstaan verstaan wij dat deze als gelijkwaardigen en niet als houthakkers en waterputters behandeld worden. Wij zijn van mening dat zolang dit **niet** het geval is, deze partij zichzelf ernstig schade doet en kunstmatig vele waardevolle, broodnodige krachten buiten haar gelederen houdt.”

Op deze twee uitspraken gaat C. Huizinga, lid van de Verbondsraad van het G.P.V., in het Jongelingsblad in:

Hij noemt de vraag „kan een niet vrijgemaakte lid zijn van het G.P.V.?” een „kille” vraag.

En hij zegt daarvan dan het volgende:

„Goed antwoorden is moeilijk, goede vragen stellen is nog moeilijker.

Wie zich zet tot het geven van een antwoord, dient zich af te vragen, of de vraag juist werd gesteld.

Welnu, we zijn van mening, dat er met de vraag: kan een niet-vrijgemaakte lid zijn van het G.P.V.? iets niet in orde is. Daar ligt ons voornaamste bezwaar tegen het doen van een uitspraak in deze kwestie.

Wanneer deze vraag in het algemeen wordt gesteld, hebben wij van een zaak van actuele gehoorzaamheid aan de HEERE een studeerkamer-probleem gemaakt.

Wanneer iemand die zich niet vrijmaakte, maar die de gereformeerde confessie hartelijk liefheeft vraagt: kan ik lid worden van Uw gereformeerde kiesvereniging?, dan is daarop, dunkt ons, in de weg van het gesprek met diegene zeer goed een antwoord te vinden. En dan behoeft dat antwoord zeker niet bij voorbaat negatief te zijn.

Als het goed is, zal juist de vreugde over de wederzijdse wil tot politiek gehoorzaam-

PERSSCHOUW

Koninklijk voorbeeld

In „Elseviers Weekblad” van 13 september 1958 was het volgende te lezen:

Het ligt geheel in het karakter van toewijding en persoonlijke bescheidenheid van alle leden onzer Koninklijke Familie, dat enige herdenkingsdata op haar uitdrukkelijke wens vrijwel onopgemerkt zijn voorbijgegaan.

Koningin Juliana heeft openlijke viering van haar tienjarig regeringsjubileum niet gewenst; evenzeer verlangde prinses Wilhelmina, dat de herinnering aan het feit, dat zij zestig jaar geleden als Koningin der Nederlanden werd ingehuldigd noch openbaar, noch officieel zou worden gevierd.

We zijn dankbaar dat de Koningin en haar Moeder dit schone voorbeeld hebben gegeven. Dat is nog een brok calvinistische traditie.

De „pistische functie”

In de wijsbegeerte der wetsidee werd het geloof dikwijls aangeduid als „pistische functie”.

Men stelde het zó voor, dat ieder mens zo'n „pistische functie” heeft. Bij degenen, die niet door Gods Geest worden geleid, is deze „pistische functie” ongelooft. Dat is niet hetzelfde als **niet**-geloof. Ongeloof is dit, dat het vertrouwen des harten zich richt op de **afgoden**. In de ongelovigen is die pistische functie radicaal bedorven. Ze is **vals** geloof. **Ongeloof**.

Wanneer Gods Geest evenwel wederberend werkt in de mens, komt er in hem het geloof in Christus, het geloof in God. Dan is de pistische functie hernieuwd en gericht op God en zijn woord.

Er is dus nooit een pistische functie zonder meer! Zo iets als een neutraal ding dat „op” de afgoden of op de levende God kan worden „aangesloten”!

Neen, er is in de mens óf geloof óf ongelooft. De pistische functie, geactiveerd in het gericht zijn op de afgoden, in afval en verderf. Of: die pistische functie, geactiveerd

heidsbetoon, het verdriet omtrent de diepe kloof, die in de christelijke gemeenschaps-oefening werd geslagen, kunnen dragen. Dan zal ook de bereidheid gevonden worden samen de weg te gaan, die deze kloof kan dichten.

Het is ons geloof in de kracht van Woord en Geest, in de kracht van het gebed, dat ons deze weg wijst. Wij zullen ons er voor moeten hoeden, ook niet de schijn te wekken, dat iemand eerst lid moet worden van de kerkelijke club, vóórdat hij het mag zijn van de politieke. Was de vrijmaking ook niet een bevrijding uit de clubgeest in de kerk?

Er is een vraag die veel knellender is dan die wij thans bespreken, n.l. deze, of wij gereformeerden nu werkelijk in onze politieke verenigingen (en in heel ons leven) de schatten van Jeruzalem zó breed uitstallen, dat heel deze studeerkamerproblematiek overbodig en belachelijk wordt.

Niet alleen met het oog op een niet-vrijgemaakt lid, maar met het oog op allen en aller zonden.

Want het gevaar is heus niet denkbeeldig dat wij, met al ons strijden voor de kerk, óók ongehoorzaam worden.

En daarom noemden we die vraag in zijn algemeenheid en zonder betrokken te zijn op bepaalde personen, een kille vraag.

We leveren dus het G.P.V. niet uit aan een „gereformeerde gezindte” of aan iets dat nog vager is.

We gaan ook niet doen, alsof het reformatisch karakter van het G.P.V. is gered met de reglementaire wering van niet-vrijgemaakten.

We willen eenvoudig trachten gehoorzaam te zijn, in iedere situatie waarin de HEERE ons brengt en met ieder die zich daarom bij ons voegt. We willen eerlijke afspraken maken, openhartig spreken met de stukken op tafel.

Laat dan niemand wegblijven, en niemand weggestuurd worden, die dat met ons wil doen.

Dr Siebesma schreef over een deur, die Huizinga niet op een kier zet, doch wijd open werpt.

Daarin vergiste hij zich. Wij wierpen geen deur open. Die stond al open. Al lang.

En het is aan niemand om een deur te sluiten, waarop de woorden genade en gehoorzaamheid geschreven staan. Ook niet, als de naam van de bewoner „G.P.V.” mag luiden.

Wat men verder ook over de in geding zijnde kwestie moge zeggen — in ieder geval zal het niet moeten geschieden in een doctrinaire, intellectualistische, verschematiseerde levenshouding, maar in de geest waarvan dat artikel van Huizinga een openbaring is.

VAN HIER EN GINDS

Ouden van dagen

Dr Baruch schrijft in Sociale-Culturele Mededelingen van de gemeenten Amersfoort, Amsterdam enz. „Het aandeel, dat de verschillende leeftijdsgroepen hebben in de totale bevolking van ons land, is de laatste jaren belangrijk gewijzigd. Het aantal mensen in ons land boven de 65 jaar neemt in werkelijkheid en ook naar verhouding voortdurend toe. In 1935 bestond de Nederlandse bevolking voor 6.5% uit mensen boven de 65 en in 1955 was dat aantal 8.3% en in 1957 zal het zelfs 11.5% van de gehele bevolking bedragen. In 1920 waren er in Nederland 400.000 mensen, die ouder waren dan 65 jaar, in 1940 625.000 in 1960 zullen het er 725.000 zijn”. Waar blijft onder ons de energieke aanpak van het woningprobleem voor onze ouden van dagen?

Protestanten in China

Volgens de jongste gegevens is het aantal protestantse christenen in China sinds de communistische overwinning met de helft teruggelopen, het bedraagt thans ± 700.000. De bevolking in China neemt elk jaar met 13½ miljoen toe.

Roomsen in China

Op het ogenblik zijn er in China vijftien- en twintig r.k. bisschoppen van wie er elf in de gevangenis vertoeven. Vele van de 111 bisdommen en 20 apostolische prefecturen in China worden thans geleid door prelaten, die door de communistische regering zijn aange-

wezen, aldus mededelingen uit Vaticaanse bron. Het aantal rooms-katholieken in China werd opgegeven als drie miljoen.

Zowel zij die op eigen gelegenheid bisschopswijdingen hebben toegediend als zij die ze hebben ontvangen zijn automatisch geëxcommuniceerd.

De bisdommen waarin men de op eigen gelegenheid gewijde bisschoppen heeft geplaatst waren niet vakant, aldus de Vaticaanse bron. De bisschoppen daarvan waren verbannen of gevangenzet of werden verhinderd hun ambt uit te oefenen.

Kanselboodschap van de Geref. Bond

De Geref. Bond in de Ned. Herv. Kerk is sterk tegen de toelating van de vrouw in het ambt in de Ned. Herv. Kerk. Hij liet de volgende kanselboodschap uitgaan in de kerken, waarvan zij daartoe de macht bezat.

„De kerkeraad, diep geschokt door de beslissing van de generale synode tot toelating van de vrouw in de ambten, besloot het volgende aan de gemeente mee te delen. Zoals steeds blijft het ook thans de vurige begeerte van de kerkeraad om kerkelijk te leven en te handelen naar uitwijzen van Schrift en belijdenis. In overleg met andere gelijkgezinde kerkeraden heeft hij daarnaar ook gestaan in de gemeenten en in het geheel van de hervormde kerk, om de hervormde kerk uit haar verval onder beding van Gods genade te mogen oprichten. In de komende maanden zal er ernstig beraad zijn in breder kring over de moeilijkheden in de huidige kerkelijke situatie. De kerkeraad bindt de gemeente op het hart om in de gebeden, met verootmoediging voor Gods aangezicht, deze zaak de Here voor te leggen en Hem om Zijn licht en wijsheid te smeken in de naam van de Koning der Kerk, de Here Jezus Christus, gestorven om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking, naar Wiens Woord de kerk heeft te leven en te handelen”.

Intussen staat dit voor de Geref. Bond vast dat hij onder geen beding de Ned. Herv. Kerk wil „verlaten”. De synode van de Ned. Herv. Kerk behoeft van die zijde geen daadwerkelijk verzet te vrezen.

Kerkbodes

De „Gereformeerde Kerkbode” van Rotterdam gaf het volgende portret van zichzelf en haar zuster-kerkbodes.

O, die kerkbodes!

Doen je soms aan de dierentuin denken. Daar gaat stoer en souverain Jumbo de olifant, beeld van de zwaarwichtige, doorwrochte N.R.C. De leeuw Elsevier schudt zijn manen; als een verscheurende tijger ligt de Telegraaf op de loer, als een gezellig edelhart gaat de Rotterdammer rond en Trouw duikt als een zeeleeuw van de hoogste rots alles wat in zijn water komt, na! En de Kerkbodes?

Maar heeft de dierentuin dan niet de onmisbare verzameling apen, die als maar ernstige gezichten trekken en gekke sprongen maken; en een kleurige keurkollektie papegaaien die alle mensen aanroepen en napraten? En zeg zelf, wat zou een Artis zonder apen en papegaaien zijn? De kinderen zijn er dol op, en wij ouderen kunnen de kleuren en de klanken van papegajos niet verwaarlozen en wij kijken beslist even naar de apentronies en apensprongen.

Ik wil maar zeggen, je kunt over de kerkbodes erg minachtend doen, maar ze kaken en springen toch heel geanimeerd mee.

Natuurlijk een statige papegaai heeft te weinig zelfspot en een aap te veel. Alzo zijn de kerkbodes. Maar christelijk Nederland heeft daar toch heel wat mee op. En natuurlijk de één pelt graag apenootjes en de ander roept meestal hetzelfde, maar wie pinda's eet, is niet gek, en steeds hetzelfde zeggen kan soms nodiger zijn dan allerlei kreten te slaken.

Drukkerij Steenbergen

ZEIST - TELEFOON 2452

Periodieken

Boekwerken

Handeldrukwerk

KERKNIEUWS

Beroepen te Nijverdal en Gees: kand. A. Koers te Hoogkerk; te Sliedrecht: J. Keizer te Brouwershaven.

Aangenomen naar Oosterbeek en Velp: kand. J. H. Kamerbeek te Amersfoort.

Intree: Na bevestigd te zijn door zijn voorganger Ds N. Bruin, deed Ds L. E. Oosterhoff zijn intrede in de kerk van Beverwijk met een predikatie over 2 Tim. 2 : 19.

Ds J. van der Haar van Emmen besloot geen semi-permanent verband als legerpredikant aan te gaan.

Ds Blok van Utrecht kwam behouden aan in Armadale, zijn adres is: Robin Hood Ave Armadale W.A., Australië.

Preekconsent. De classis Amersfoort verleende preekconsent aan stud. P. P. Goossens, adres J. v. d. Heydenstr. 14, Amersfoort.

Kerkbouw. In Enschede werd de eerste steen gelegd van een nieuw kerkgebouw voor de kerk van Enschede-Zuid.

De kerk van Kantens nam haar nieuwe kerkgebouw in gebruik.

De Generale Synode besloot;

dat opnieuw deputaten zullen worden benoemd om de kerken een ontwerp aan te bieden voor een vast te stellen tekst in heden- daags Nederlands van de Heid. Catechismus en zo mogelijk proeven aan te bieden voor een overzetting in hedendaags Nederlands van de overige formulieren onzer kerken; het „vrouwenkiesrecht” niet in te voeren;

Ds J. Kamphuis te benoemen tot hoogleraar in de Kerkgeschiedenis en Kerkrecht.

Theologische Hogeschool. Geslaagd voor het kandidaatsexamen: M. R. v. d. Berg, Broederweg 6, Kampen; J. Veenhof (cum laude), 2e Ebbingestr. 5, Kampen.

Adressen. Sappemeer: A. Elzinga, Zuiderstraat 14, Sappemeer, tel. 2726; **Ds K. de Hoop,** Mesdaglaan 76III, Arnhem, tel. 08300-20053; **Baarn:** G. Visser, Ferd. Huycklaan 50, tel. 3263; **Ds H. J. de Vries,** Boterdiep W.Z. 31; **Bedum:** tel. 05901-345; **Vlaardingen:** W. Geukema, Pr. Hendriklaan 2, Vlaardingen, tel. 01898-4802; **Kralingsche Veer:** Diaconie A. Pilon, Nijverheidstraat 279, Capelle a. d. IJssel, Girono. 650.328.

BETALING ABONNEMENTSGELDEN

Met 1 Oct. begint de tweede helft van de lopende jaargang van ons blad. We verzoeken onze abonné's hun abonnementsgeld f 5.— per halfjaar of f 10.— per jaar te willen overmaken op postrekening 233117 t.n.v. Drukkerij Steenbergen, Zeist met bijvermelding voor OPBOUW.

De incassokosten zijn tegenwoordig zo hoog, dat we vertrouwen dat onze abonné's aan ons verzoek zullen voldoen.

DE ADMINISTRATIE.

CONTRIBUTIE-BETALING

Er zijn nog verscheidene leden van de Geref. Persvereniging, die verzuimden hun contributie te voldoen.

Men wordt vriendelijk verzocht het bedragje (f 2.50 p. jaar) te gireren; dit voorkomt hoge incassokosten.

Het gironummer van de penningmeester is: 49776 t.n.v. J. F. J. Lamet, Eindhoven.

VERSCHEENEN:

Brochure „ISRAËL EN DE DUIZEND JAREN VAN OPENBARING 20” Door Ds J. C. Janse te Zutphen

32 pagina's met omslag, royaal formaat. Prijs f 1.50.

Bestellingen uitsluitend per giro bij DRUKKERIJ STEENBERGEN - ZEIST Giro 233117

ADVERTENTIE-TARIEF:

Regelprijs 20 cent per m.M.

Bij contract reductie.

FAMILIEBERICHTEN:

Regelprijs 15 cent per m.M.